

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

เนื่องจากปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาใช้อย่างมากมาย และเทคโนโลยีดังกล่าวมีความทันสมัยจนทำให้การติดต่อสื่อสารในโลกปัจจุบันแทบจะไม่ว่าจะเป็น การติดต่อสื่อสารผ่านโทรศัพท์ในประเทศ หรือไปยังต่างประเทศก็สามารถทำการติดต่อสื่อสารได้ อย่างรวดเร็ว แม้กระทั่งในด้านการศึกษาก็ได้มีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ ซึ่งปัจจุบันเครื่องคอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษามากมาย นักเรียน นักศึกษาใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อเข้าไปยังอินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่การเรียน หรือการหาความรู้ รอบตัว ทั้งดูความหลากหลายของข้อมูล แลกเปลี่ยนความรู้โดยการส่งอีเมลล์ หรือแม้กระทั่งการ ให้ความบันเทิงอินเทอร์เน็ตก็สามารถให้ได้เช่นกัน ความทันสมัยที่เกิดขึ้นมากมาย จึงทำให้เกิด นวัตกรรมทางด้านการศึกษาใหม่ ๆ ขึ้นมา

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนับวันจะมีความสำคัญ และขยายตัวมากขึ้น รวมทั้งมีการตื่นตัวในเรื่องอินเทอร์เน็ตมากขึ้นด้วย ไม่จำกัดเพียงวงการธุรกิจ การศึกษา นักวิชาการ และนักคอมพิวเตอร์ หากกระจายวงกว้างอย่างรวดเร็ว ประเมินว่าอินเทอร์เน็ตกำลัง ประสบความสำเร็จ ในการเจาะกลุ่มวัยรุ่นที่สนใจคอมพิวเตอร์ และอัตราการขยายตัวกับความ หลากหลายของการบริการก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น

ทั้งนี้ สื่ออินเทอร์เน็ตจึงมีลักษณะของการเป็นสื่อประสม (Multimedia) คือ สามารถสื่อ ความหมายได้ทั้งในรูปแบบของข้อความ เสียง ภาพนิ่ง และภาพที่เคลื่อนไหวไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้นอินเทอร์เน็ตจึงเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร และเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ที่ใหญ่ที่สุด และยังถือ ว่าเป็นสื่อสองทางที่ใกล้เคียงกับสื่อบุคคล เพราะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อมูล ระหว่างวงการต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม การศึกษา วงการบันเทิงและการ สื่อสาร เป็นต้น เมื่ออินเทอร์เน็ตมีข้อดีมากมาย จึงทำให้ได้รับความนิยมจากวงการต่าง ๆ และเมื่อ เทคโนโลยีมีการพัฒนาไปข้างหน้าจนทำให้โลกของเราในปัจจุบันแทบจะและการพัฒนาระบบ เทคโนโลยีมีมากขึ้นไปฉะนั้นการศึกษาจึงต้องพัฒนาตามไปด้วย

จากการสำรวจผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในปี 2549 พบว่าผู้บริโภคใช้เวลาในการเล่น อินเทอร์เน็ตต่อวันมากขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2547 คือ เฉลี่ยวันละ 3-5 ชั่วโมง มีสัดส่วน 5% เพิ่มขึ้น

จาก 4% เฉลี่ยวันละ 2-3 ชั่วโมง สัดส่วน 11% เพิ่มขึ้นจาก 7% และเฉลี่ยวันละ 1 ถึง 1 ชั่วโมงครึ่ง สัดส่วน 15% เพิ่มขึ้นจาก 10% ทั้งนี้พบว่าจำนวนผู้ใช้บรอดแบนด์ต่อจำนวนประชากรใน 10 อันดับแรกของกลุ่มประเทศเอเชีย แปซิฟิก ในปี 2548 ประกอบด้วย เกาหลี 24.23% ฮองกง 21.65% ญี่ปุ่น 16.52% ไต้หวัน 15.38% สิงคโปร์ 12.46% ออสเตรเลีย 12.18% นิวซีแลนด์ 8.6% จีน 2.13% มาเลเซีย 1.77% และไทย 0.46% ดังนั้นค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 7.23% จะเห็นได้ว่าสัดส่วนผู้ใช้บรอดแบนด์ในไทยยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอีกมาก

ยุคที่ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology-ICT) อย่างปัจจุบัน ประเทศต่างๆ ทั่วโลกต่างให้ความสนใจกับการสร้างสังคมสมัยใหม่ให้เป็นสังคมแห่งความรู้ (Knowledge – Based Society) ด้วยเหตุนี้ข้อมูลข่าวสารจึงกลายเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจการหาความรู้จนไปสู่การพัฒนาตัวเองนั่นหมายความว่า หากผู้ใดมีโอกาสและความพร้อมในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้รวดเร็วกว่าย่อมจะถือว่าได้เปรียบกว่าผู้อื่นและแม้ว่าแหล่งข้อมูลจะมีอยู่มากมายหลายแห่งแต่ก็มีแหล่งความรู้แห่งหนึ่งที่เชื่อมโยงเอาทุกแหล่งข้อมูลเข้าไว้ด้วยกันนั่นคือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ตจึงเปรียบเสมือนสื่อกลางที่เชื่อมโยงผู้คนจากทุกมุมโลกเข้ากับแหล่งข้อมูลข่าวสารจากทั่วโลกได้ เพียงผ่านปลายนิ้วสัมผัส ความก้าวหน้าทางด้านอินเทอร์เน็ตทำให้สื่อชนิดนี้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในชีวิตประจำวันของมนุษย์ในทุกๆ ทาง จึงช่วยลดภาระในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากแหล่งความรู้ต่างๆ ทั่วโลก ด้วยเวลาที่รวดเร็ว

อย่างไรก็ดี จากกระแสตื่นตัวในเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตทำให้เหล่าบรรดาข้อมูลข่าวสารต่างพากันไหลเข้ามาสู่เทคโนโลยีแห่งนี้ ไม่เว้นแต่เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นหลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำริขึ้น และกำลังจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของคนไทยทั้ง 60 ล้านคน ด้วยเนื้อหาและหลักการที่แปลกไปจากหลักการดำรงชีวิตที่เราเคยใช้มา หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พระสงฆ์ชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ ให้ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง นับเนื่องจากวันนั้นจนถึงวันนี้ วิกฤติการณ์เศรษฐกิจของประเทศก็ยังคงอยู่ สมควรที่พวกเราได้ทบทวนพระราชกระแสกันอีกครั้ง เพื่อให้พวกเราได้ “ใจดี สู้เสีย” กันต่อไป นำให้ตัวเราและชาติบ้านเมืองได้ผ่านมรสุมร้ายที่กำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้ ด้วยสติที่มั่นคง ปัญญาที่เฉียบแหลม และด้วยความรู้ ความเข้าใจ อย่างลึกซึ้ง เพื่อปรับวิถีชีวิตของพวกเราชาวไทยให้ยึดมั่นแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างและยึดมั่นวิถีชีวิตไทย อันนำมาสู่พวกเราชาวไทยทุกหมู่เหล่า

ต่อไปชั่วกาลนาน ถือเป็นแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม แม้คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” จะแพร่หลายในวงกว้าง แต่ความเข้าใจและรายละเอียดในระดับขั้นตอนปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม มีการผิดเพี้ยน อาจเนื่องมาจากข้อมูลและความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจึงทำให้เกิดแนวคิด หรือการตีความแตกต่างกันออกไป สื่ออินเทอร์เน็ตถือเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่เป็นแหล่งความรู้สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษา และเป็นแหล่งเผยแพร่หลักเศรษฐกิจพอเพียง อีกแหล่งหนึ่ง ที่ผู้สนใจสามารถเข้ามาหาความรู้ อินเทอร์เน็ตเป็นเทคโนโลยีใหม่ในการสื่อสารสารสนเทศ เปรียบเสมือนชุมชนแห่งใหม่ของโลกซึ่งรวมคน ทั่วทุกมุมโลกเข้าด้วยกัน เพราะได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของคนรุ่นใหม่ กลายเป็นสิ่งจำเป็นในปัจจุบัน ที่สามารถติดต่อหาข้อมูลแลกเปลี่ยนข่าวสารใหม่ ๆ เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ สร้างจินตนาการได้ตลอดเวลาอย่างกว้างไกลไร้ขีดจำกัด โดยไม่ต้องเสียค่าเดินทาง แต่การผจญภัยไปในโลกกว้างไร้พรมแดน หรือการท่องเที่ยวในโลกอินเทอร์เน็ตนั้น ก็มีทั้งคุณและโทษ การเรียนรู้เป็นสิ่งที่ดีแน่นอน แต่เราต้องทำความเข้าใจว่าประโยชน์และโทษของมันคืออะไรควบคู่กันไปด้วย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะศึกษา “พฤติกรรมการเปิดรับ การใช้ประโยชน์ และความคิดเห็นต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จากสื่ออินเทอร์เน็ต ของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์” ในฐานะที่ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการสร้างโอกาสทางการศึกษา ในยุคกระแสโลกาภิวัตน์ ดังนั้น ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่าการศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้ทราบถึงพฤติกรรมการเปิดรับการใช้ประโยชน์และความคิดเห็นที่มีต่อสื่ออินเทอร์เน็ต อันจะนำมาซึ่งการปรับปรุงคุณภาพเนื้อหา และใช้ในงานด้านการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตต่อไป

ปัญหานำวิจัย

1. นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างไร
2. นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างไร
3. นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างไร
4. นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
5. นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่ออินเทอร์เน็ตแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับ การใช้ประโยชน์ และความคิดเห็นที่มีต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่ออินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ต ของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามลักษณะทางประชากรศาสตร์
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่ออินเทอร์เน็ต ของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีลักษณะประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน

1.1 นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีเพศต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน

1.2 นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีอายุต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน

1.3 นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน

1.4 นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีภาคการศึกษาต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน

2. นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีลักษณะประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่ออินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน

2.1 นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีเพศต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่ออินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน

2.2 นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีอายุต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่ออินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน

2.3 นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่ออินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน

2.4 นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีภาคการศึกษาต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่ออินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน

ขอบเขตในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับ การใช้ประโยชน์ และความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่ออินเทอร์เน็ต ของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ใน 20 คณะ จำนวน 6,619 คน

นิยามคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ หมายถึง เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา ภาคการศึกษา และคณะที่ศึกษา ของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. พฤติกรรมการเปิดรับ หมายถึง ความสนใจของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในการเปิดใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งจะแตกต่างกันออกไป เช่น เปิดใช้เพื่อเล่นเกมส์ หรือเปิดใช้เพื่อหาข้อมูลทำรายงาน เป็นต้น ทั้งยังรวมไปถึงปริมาณ ความถี่ ความบ่อยครั้งในการเปิดอินเทอร์เน็ต
3. การใช้ประโยชน์ หมายถึง การนำความรู้ที่ผู้ใช้จะได้รับจากการเปิดอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไปใช้ประโยชน์ เช่น ได้ทราบข่าวสารบ้านเมือง ได้ความบันเทิง เป็นต้น
4. ความคิดเห็น หมายถึง ข้อเสนอแนะหรือ ความคิดเห็นต่างๆ อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อไป ของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีต่อการใช้อินเทอร์เน็ต
5. สื่ออินเทอร์เน็ต หมายถึง การติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์
6. นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประกอบด้วย 20 คณะ ได้แก่ นิติศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ และการบัญชี รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ศิลปะศาสตร์ วารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ แพทยศาสตร์ สหเวชศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง สถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร สถาบันภาษา วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร วิทยาลัยสหวิทยาการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงพฤติกรรมการเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ต ของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในเรื่องของพฤติกรรมการใช้ ระยะเวลาในการใช้ และการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ต ว่าใช้ไปในด้านค้นคว้าหาข้อมูลทางการศึกษา ด้านบันเทิง หรือด้านอื่นๆ
2. เพื่อทราบข้อจำกัดและปัญหาจากสื่ออินเทอร์เน็ตอันจะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุง หรือพัฒนาระบบทางด้านสารสนเทศเพื่อการศึกษาในด้านอื่นๆ ต่อไปในอนาคต